

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 11CoE/37/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3813208168
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Radičová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:3813208168.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v exekučnej veci oprávneného: COFIDIS, a.s., so sídlom H., Suché mýto 1, IČO: 36 816 337, právne zastúpený: Advokátska kancelária Antovszká, s.r.o., so sídlom Bratislava, Žabotova 2/B, IČO: 36 866 881, v mene ktorej koná JUDr. Alžbeta Fuchsová, proti povinnému: N. R., bytom M. XXX, T., pre vymoženie 1.596,29 Eur s príslušenstvom, na odvolanie oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Prievidza zo dňa 6. septembra 2013, č. k. 9Er/1574/2013-17, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa zamietol žiadosť súdneho exekútora JUDr. Blanky Ružekovej o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, čo odôvodnil § 44 ods. 2 Exekučného poriadku s poukazom na § 45 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, na § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka v znení platnom ku dňu uzavretia zmluvy, ako aj na príslušné ustanovenia zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a smernice Rady č. 93/13/EHS. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že oprávnený sa návrhom spísaným dňa 10.04.2013 u súdneho exekútora domáhal vykonania exekúcie proti povinnému na základe exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok vydaný Stálym rozhodcovským súdom zriadeným zriaďovateľom Najvyšší rozhodcovský súd a.s. dňa 27.12.2012, sp. zn. NRS 259/2012. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 19.02.2013 a vykonateľnosť dňa 23.02.2013. Z predloženého exekučného titulu súd prvého stupňa zistil, že dňa 25.03.2009 bola medzi oprávneným a povinným uzavretá Zmluva o revolvingovom úvere č. 71042745, na základe ktorej bol povinnému poskytnutý úverový limit vo výške 1.673,33 eur, ktorý sa povinný zaviazal platiť splátkami vo výške 60 eur, najneskôr do 15. dňa v mesiaci. Preskúmaním predmetnej zmluvy, ktorej súčasťou sú Všeobecné obchodné podmienky, súd prvého stupňa dospel k záveru, že ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 258/2001 Z.z. a právny vzťah medzi účastníkmi konania založený zmluvou je potrebné posudzovať podľa ustanovení o spotrebiteľskom práve. Zo samotnej zmluvy a jej zmluvných dojednaní je zrejmé, že povinný nemohol individuálne ovplyvniť ich obsah, boli už vopred pripravené „na predtlačenom formulári“, nakoľko sa uzavierali vo viacerých prípadoch pre veľký počet spotrebiteľov. Vzhľadom ku skutočnosti, že povinný si neplnil riadne svoje povinnosti vyplývajúce z vyššie uvedenej zmluvy, uplatnil si oprávnený svoje nároky v rozhodcovskom konaní v zmysle uzatvorenej rozhodcovskej doložky v článku 12. Rôznych a záverečných ustanovení, bodu 12.8 Všeobecných obchodných podmienok, v ktorej ustanovení vzhliadol súd prvého stupňa nekalú podmienku. Zastával názor, že v danom prípade bola voľba rozhodcovského súdu a osoby rozhodcu uskutočnená jednostranne, nakoľko samotné ustanovenie rozhodcovského súdu rozhodnúť vo veci na predtlačenom formulári dokonca predchádzalo nepochybne aj samotnému rozhodnutiu povinného obstarat' si finančné prostriedky touto cestou, čiže predtým, ako k uzatvoreniu zmluvy povinný vôbec pristúpil. Jednostrannosť a nekalosť tohto zmluvného dojednania súd prvého stupňa videl v tom, že faktickým subjektom, ktorý definuje, kto bude riešiť spor zo spotrebiteľskej zmluvy, je v tomto prípade veriteľ, čiže oprávnený, pretože tento zostavil znenie rozhodcovskej doložky vo svojej vopred pripravenej formulárovej zmluve. V predmetnej veci vydal rozsudok rozhodcovský súd, ktorého vopred stanovil

oprávnený. Rozhodca, resp. rozhodcovský súd, ktorých si vyberá oprávnený, je oprávnený vydať aj bez vypočítania žalovaného rozhodcovský rozsudok, ak sa v žalobnom návrhu uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy vyplývajúcej zo skutočností uvedených žalobcom. Žalovaný, teda spotrebiteľ nemal žiadnu, resp. minimálnu možnosť ovplyvniť tak spôsob riešenia sporu, výber rozhodcu a vyjadriť sa k osobe rozhodcu. Pri garantovanej rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17 zákona č. 244/2002 Z.z.) dochádza k porušeniu uplatňovania práv na strane spotrebiteľa. S prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti súd prvého stupňa zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v celosti.

Proti uzneseniu súdu prvého stupňa podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie oprávnený, ktorý navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zastával názor, že súd prvého stupňa nesprávne právne vec posúdil, nedostatočne zistil skutkový stav a konal nad rámec právomoci, ktorá mu bola zákonom v danej veci zverená. Mal za to, že exekučný súd nie je z hľadiska preskúmania exekučného titulu po materiálnej stránke oprávnený posudzovať právny vzťah, ktorý bol základom pre nárok priznaný v exekučnom titule. V exekučnom konaní nemôže súd zaujímať právne stanoviská a úvahy k výroku exekučného titulu. S poukazom na ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku uviedol, že exekučný súd skúma najmä, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti, či k návrhu je priložený exekučný titul opatrený potvrdením o vykonateľnosti, či exekučný titul je materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule, prípadne či na nich neprešlo právo alebo povinnosť z exekučného titulu a tiež, či sú splnené podmienky podľa § 103 O.s.p., za ktorých môže konať. Zdôraznil, že súčasťou základného práva na ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04) je aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku. Poukázal na bod 12.8 Všeobecných obchodných podmienok a zdôraznil, že touto rozhodcovskou doložkou nie je dotknuté právo navrhovateľa predložiť spor na rozhodnutie príslušnému súdu Slovenskej republiky, s čím zmluvné strany súhlasia. Možnosťou povinného obrátiť sa na všeobecný súd bola dodržaná zákonná povinnosť v zmysle § 53 Občianskeho zákonníka a nebola tým spôsobená žiadna nerovnováha medzi právami a povinnosťami, tak ako to tvrdí súd prvého stupňa. Z uvedeného vyplýva, že povinný mal možnosť podať žalobu na príslušný všeobecný súd. Po začatí konania na príslušnom rozhodcovskom súde nie je možné zvoliť si na rozhodovanie sporu všeobecný súd, ale v zmysle rokovacieho poriadku Stáleho rozhodcovského súdu bol povinný vyzvaný na vyjadrenie k žalobnej odpovedi, mohol podať vzájomnú žalobu alebo žalobu na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Povinný sa však k žalobnej odpovedi nevyjadril a nijakým spôsobom v čase sporu uplatnené právo nenamietal. Dojednaná rozhodcovská doložka neobsahovala možnosť riešiť spor výlučne v rozhodcovskom konaní, preto zastával názor, že rozhodcovský súd mal právomoc v predmetnej veci rozhodovať. Poukázal na znenie ustanovenia písm. q) Prílohy smernice, z ktorého vyplýva, že nemá za cieľ zakázať rozhodcovské doložky v spotrebiteľských zmluvách en bloc, ale zakazuje len také ustanovenia, ktoré nútia spotrebiteľa domáhať sa svojich nárokov voči dodávateľovi výlučne v rozhodcovskom konaní neupravenom právnymi predpismi. Uviedol, že ak by zákonodarca mal v úmysle úplne zakázať rozhodcovské doložky, musel by tento úmysel vyjadriť legislatívne a § 53 ods. 1 písm. r) Občianskeho zákonníka by musel pravdepodobne znieť: „podľa ktorých sa spory medzi zmluvnými stranami musia riešiť v rozhodcovskom konaní.“ Záverom konštatoval, že ak súd pri rozhodovaní o vydaní poverenia skúma samotnú materiálnu opodstatnenosť procesne platného exekučného titulu, odopiera navrhovateľovi exekučného konania prístup k právu tak, ako by vo všeobecnom občianskom konaní zastavil súd konanie preto, že ide o návrh, ktorý zrejme nie je uplatňovaný na základe zákona.

Povinný sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvého stupňa je potrebné ako vecne správne potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p. z týchto dôvodov:

Exekučný súd v rámci svojho postupu pri preskúmaní listín podľa ustanovenia § 44 Exekučného poriadku v spojení s ustanovením § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní z úradnej povinnosti posudzuje, či rozhodcovský rozsudok, ktorý je podľa ust. § 41 ods. 2 písm. d) Exekučného poriadku tiež spôsobilým exekučným titulom, tento nezaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právne nedovolené alebo odporujúce dobrým mravom

(§ 45 ods. 1 písm. c/), resp. či rozhodcovský rozsudok nemá nedostatok uvedený v § 40 písm. a) a b). Ak súd zistí tieto nedostatky, exekučné konanie aj bez návrhu zastaví. Ak bol rozhodcovský rozsudok vydaný v dôsledku neplnenia zmluvne dojednaných povinností zo strany dlžníka podľa úverovej zmluvy, ktorá má charakter spotrebiteľskej zmluvy, potom exekučný súd správne v danej veci posudzoval rozhodcovský rozsudok z aspektu, či plnenie priznané týmto rozsudkom nemá taký charakter, pre ktorý je potrebné úplne alebo čiastočne exekučné konanie zastaviť, resp. v danom prípade zamietnuť žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie pre rozpor exekučného titulu so zákonom.

Ustanovenie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku ukladá exekučnému súdu pri rozhodovaní o udelení poverenia preskúmať súlad exekučného titulu so zákonom. Súladom exekučného titulu so zákonom pritom treba rozumieť nielen formálne náležitosti exekučného titulu, ale aj to, či na jeho základe možno exekúciu vykonať, teda či nie je tu taká právna úprava, ktorá by bránila vykonaniu exekúcie na základe tohto exekučného titulu. Na rozdiel od iných exekučných titulov, vymenovaných v § 41 ods. 2 Exekučného poriadku, zákon o rozhodcovskom konaní v ustanovenie § 45 priznáva exekučnému súdu právo preskúmať rozhodcovský rozsudok aj z hľadiska hmotného práva.

Už v štádiu rozhodovania o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie je exekučný súd, konajúci o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, oprávnený aj bez návrhu (ex offa) skúmať, či rozhodcovská zmluva medzi zmluvnými stranami bola uzavretá platne. Ak exekučný súd zistí, že právomoc rozhodcovského súdu bola založená na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, je oprávnený vyvodiť všetky dôsledky vyplývajúce z príslušných právnych predpisov pre to, aby zmluvná strana nebola uvedenou zmluvou viazaná (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. októbra 2012 sp. zn. 6 Cdo 105/2011).

Aj v prípade, že spotrebiteľ nevyužije právnu možnosť spochybníť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a prípadne aj konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť rozhodcovského rozsudku (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. septembra 2012 sp. zn. 5 Cdo 230/2011).

Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21. marca 2012 sp. zn. 6 Cdo 1/2012).

Odvolačný súd zastáva názor, že predložená Zmluva o revolvingovom úvere uzavretá oprávneným a povinným dňa 25.03.2009 je zmluvou spotrebiteľskou, teda že medzi oprávneným a povinným bol založený na jej základe spotrebiteľský vzťah. Odvolací súd má rovnako ako súd prvého stupňa za to, že povinný v zmluvnom vzťahu vystupoval ako spotrebiteľ a oprávnený ako dodávateľ. Odvolací súd preto zastáva právny názor, že predmetná Zmluva o revolvingovom úvere, ktorou bol založený právny vzťah medzi účastníkmi konania, vykazuje znaky spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení platnom a účinnom v čase jej uzavretia, teda ide o zmluvu (bez ohľadu na právnu formu), ktorú uzatvoril dodávateľ - oprávnený ako právnická osoba, ktorý pri uzatváraní a plnení zmluvy konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti so spotrebiteľom - povinným ako fyzickou osobou nepodnikateľom, kedy povinný pri uzatváraní a plnení zmluvy nekonal v rámci predmetu obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. V zmysle § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. Z týchto dôvodov súd prvého stupňa správne na vzťah účastníkov konania aplikoval príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka o ochrane spotrebiteľa.

Pri posudzovaní exekučného titulu z aspektov ustanovenia § 45 ods. 2 a ods. 1 písm. c/ zákona č. 244/2002 Z. z. je preto potrebné vychádzať z ustanovení § 53 ods. 1 a 5 a § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a smernice Rady 93/13/EHS a zistiť, či predložená zmluva, na základe ktorej bol priznaný nárok oprávnenému, neobsahuje takú podmienku,

ktorá má nekalý charakter, a je preto absolútne neplatná. Správne pri skúmaní dospel súd prvého stupňa k záveru, že rozhodcovská doložka má charakter nekalej podmienky, keďže spôsobuje v právach a povinnostiach zmluvných strán značnú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa, teda povinného (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy). Rozhodcovskú doložku v článku 12. Rôzne a záverečné ustanovenia, bod 12.8. Všeobecných obchodných podmienok, správne považoval súd prvého stupňa za nekalú, postihnutú sankciou absolútnej neplatnosti podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka v príslušnom znení.

Odvolačný súd v tejto súvislosti uvádza, že smernica Rady 93/13/EHS zo dňa 5. apríla 1993 o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách nemá ako prameň komunitárneho práva horizontálny priamy účinok, ale existuje komunitárna povinnosť interpretovať vnútroštátne právo komunitárne konformným spôsobom. Uvedené zákonné ustanovenie § 45 zákona o rozhodcovskom konaní je pritom podľa súdnej praxe plne aplikovateľné aj na naplnenie čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, v zmysle ktorého členské štáty Európskej únie sú povinné zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Za neprimeranú je potrebné považovať rozhodcovskú doložku aj v danej veci, ktorá je súčasťou Všeobecných obchodných podmienok, ktoré predkladal oprávnený povinnému na formulári, pričom nebola individuálne dojednaná a jej obsah povinný ani nemohol ovplyvniť. Veriteľ mohol na základe predmetnej rozhodcovskej doložky vec predložiť na prejednanie rozhodcovi, resp. rozhodcovskému súdu, ktorého sám určil a vylúčiť tak súd, ktorý by bol inak príslušný. Spotrebiteľ týmto stratil právo brániť sa voči nárokom veriteľa na všeobecnom súde v mieste svojho bydliska. Výber osoby rozhodcu, resp. rozhodcovského súdu pritom uskutočnil jednostranne sám veriteľ, ktorý zostavil znenie rozhodcovskej doložky vo svojej vopred pripravenej formulárovej zmluve, resp. všeobecných obchodných podmienkach, ktoré tvoria jej neoddeliteľnú súčasť. Odvolačný súd zastáva názor, že o nekalú zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak spotrebiteľ má podľa nej možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym všeobecným súdom, ale ak by sa podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa (veriteľa), spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Vychádzajúc z komplexnej úpravy rozhodcovskej doložky je potom potrebné považovať takúto rozhodcovskú doložku v celosti za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to aj v nadväznosti na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (C-240/98 až C-244/98, C-40/08, C-473/00, C-243/08, C-168/05). Na podporu uvedeného právneho záveru odvolačný súd dáva do pozornosti aj ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka v platnom znení (ustanovenie bolo zavedené zákonom č. 568/2007 Z.z. účinným od 01.01.2008), v zmysle ktorého sa za neprijateľnú podmienku uvedenú v spotrebiteľskej zmluve považuje aj ustanovenie, ktoré vyžaduje v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Odvolačný súd zároveň uvádza, že pokiaľ je zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória u prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nie sú žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Zároveň týmto vzniká základ pre docielenie skutočnej rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu a rovnako aj bez návrhu súd exekúciu zastaví o plnenie z takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky (v danom prípade zamietne žiadosť o udelenie poverenia). Ak by takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou bola samotná rozhodcovská doložka a dodávateľ ju použije, v takomto prípade ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi (k tomu viď aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. februára 2011 sp. zn. IV. ÚS 55/2011).

Odvolačný súd tiež nezistil v konaní prvostupňového súdu rozpor s pravidlami týkajúcimi sa práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Odvolačný súd na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že súd prvého stupňa v danom prípade správne právne posúdil rozhodcovský rozsudok ako nulitný, vydaný rozhodcom, ktorý vyvodil svoju právomoc na konanie a rozhodnutie na základe neplatnej rozhodcovskej doložky, teda nejde o spôsobilý

exekučný titul podľa ust. § 41 ods. 2 písm. d/ Exekučného poriadku a správne žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku).

Odvolací súd z uvedených dôvodov uznesenie súdu prvého podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.